

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декаан факультету міжнародних відносин

Третько В.В.

20.20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична журналістика та політична інформація

Назва дисципліни

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 052 Політологія

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Політологія

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОПП.07.

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет міжнародних відносин

Кафедра філософії і політології

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Аудиторні заняття				Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит		
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС
Д	3	5	4	51	34		17		69			+	
З	3	5	4	10	6		4		110			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми

Програма складена канд. політ.н., доц. О.О. Заславська
Підпис автора Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

Схвалена на засіданні кафедри філософії і політології

Протокол від 25 серпня 2020 № 1

Зав. кафедри Н.К. Петрук
Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин

Голова вченої ради факультету В.В. Третько
Підпис Ініціали, прізвище

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Політична журналістика та політична інформація» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки і займає важливе місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» за освітньо-професійною програмою «Політологія».

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність працювати в команді та спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами з інших галузей знань; здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; здатність до обробки й аналізу інформації з різних джерел з метою визначення стану політичної сфери життя суспільства, прогнозування суспільно-політичних подій та вироблення рекомендацій щодо реагування та впливу на них;

програмні результати навчання: вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел; працювати у професійних колективах, державних і недержавних організаціях, спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань; використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; демонструвати навички систематизації та обробки даних, політичного аналізу, моделювання та прогнозування з метою визначення стану політичної сфери життя суспільства.

Мета дисципліни. Формування у студентів систематизованого уявлення про політичну журналістику як унікальний різновид професійної інформаційної діяльності.

Предмет дисципліни. Характер, особливості, функції, принципи, норми, методи, форми політичної журналістики як особливого різновиду професійної інформаційної діяльності.

Завдання дисципліни. Надати систематизовані знання про специфіку інформаційної роботи політичного журналіста (місце, роль, ефективність, важелі впливу, загрози професійної діяльності при зборі та розповсюдженні політичної інформації); навчити працювати у різних жанрах політичної проблематики (цитата, анкета, замітка, стаття, огляд, інтерв'ю, політичний портрет тощо); навчити аналізувати методи й прийоми подачі політичної інформації (визначати приховану політичну рекламу, методи інформаційних маніпуляцій та ін.).

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **отримати** знання щодо інформаційно-комунікативних процесів сучасної політики; **познайомитися** з історичним розвитком масових комунікацій, їх технічною базою та специфікою політичного впливу; **вивчити** структуру та функції ЗМІ, фінансово-економічні, інструментально-технологічні та морально-етичні аспекти їхньої участі в політичному житті; **визначати** маніпулятивні технології політичного інформування та вміти їм протистояти; **засвоїти** специфіку відносин мас-медіа, влади та суспільства; **отримати** практичні навички збирання, обробки і аналізу суспільно-політичної інформації; **вміти** складати довідкові, описові та інформаційно-аналітичні матеріали насамперед для засобів масової інформації й інших зацікавлених суб'єктів політики (органів влади, політичних партій, громадських організацій тощо).

3. СТРУКТУРА І ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Історія інформаційного розвитку суспільства	4	2	8	2	2	13
Тема 2. Методологічні засади теорії інформації	2	2	5			6
Тема 3. Комунікативні процеси в сучасному суспільстві	4	2	8	13		
Тема 4. Професійні стандарти новинної журналістики	4	2	8	13		
Тема 5. Основні жанри інформаційної журналістики	4	2	8	2	2	13
Тема 6. Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами	4	2	8	13		
Тема 7. Етика в роботі журналіста	4	2	8	13		
Тема 8. Особливості висвітлення збройних конфліктів	4	2	8	13		
Тема 9. Юридична відповідальність журналістів і редакцій	4	2	8	13		
Разом за семестр	34	16/18*	69	6	4	110

* По чисельнику – 16 год., по знаменнику – 18 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

3.2. Програма навчальної дисципліни

3.2.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Історія інформаційного розвитку суспільства. Заняття 1. Період засобів локальної передачі інформації. Перший рубіж – пов'язаний з появою людини розумної, інформація передавалась за допомогою мови жестів. Другий рубіж – перехід від мови жестів до усної мови. Третій рубіж – перехід від мови усної до предметного письма, а далі – до писемної мови. Період засобів напівмасової передачі інформації. Четвертий рубіж – пов'язаний з удосконаленням систем письма. Літ.: [5, 11, 14].	2
2	Історія інформаційного розвитку суспільства. Заняття 2. Період засобів масової передачі інформації. Етап друкованих засобів передачі масової інформації. П'ятий рубіж – перехід від рукописних книг до книг, виготовлених друкарським способом; поява періодичних друкованих засобів передавання масової інформації. Шостий рубіж – перехід від візуальних до електронних каналів зв'язку – телеграфу. Етап електронних засобів передачі масової інформації. Сьомий рубіж – перехід від кабельних (електричних) каналів зв'язку до радіохвильових. Восьмий рубіж – пов'язаний з винайденням телебачення. Дев'ятий рубіж – виникнення теорії	2

	інформації К. Шеннона. Етап цифрових засобів передачі масової інформації. Десятий рубіж – перехід каналів зв'язку на якісно новий цифровий рівень. Одинадцятий рубіж – створення глобальної комп'ютерної мережі Інтернет. Літ.: [5, 11, 14].	
3	Методологічні засади теорії інформації. Заняття 2. Роль інформації в кібернетичній системі. Будова кібернетичної системи. Керуюча та керована підсистеми кібернетичної системи. Схема передачі повідомлення. Відправник (джерело) інформації. Передавач інформації. Канал передачі інформації. Приймач інформації. Отримувач інформації. Кодування інформації. Визначення інформації. Основні аксіоми теорії інформації. Аксіома 1. Інформація існує тільки в кібернетичних системах. Аксіома 2. Інформація зберігається і передається тільки на матеріальному носії. Аксіома 3. Інформація має ідеальний характер. Літ.: [5, 11, 14].	2
4	Комунікативні процеси в сучасному суспільстві. Заняття 1. Поняття комунікативного процесу: зміст етапів і основні характеристики комунікацій. Проходження інформації по елементах комунікативної системи. Елементи комунікативного процесу: джерело (відправник) повідомлення, кодування, передача сигналу, канал (передавальний механізм), одержувач (той, кому адресовано повідомлення), прийом і декодування, зворотний зв'язок, перешкоди і бар'єри. Забезпечення процесу комунікацій. Масова комунікація та сфера її застосування. Літ.: [5, 11, 14].	2
5	Комунікативні процеси в сучасному суспільстві. Заняття 2. Зворотний зв'язок і прийняття управлінських рішень як механізм соціального управління. Обмін інформацією по формалізованих каналах. Обмін інформацією за допомогою формалізованих каналів. Аргументування як комунікативна процедура. Аргументування. Доказ. Підтвердження. Виправдання. Пояснення. Інтерпретація. Спростування. Бар'єри комунікації і спотворення інформації. Літ.: [5, 11, 14].	2
6	Професійні стандарти новинної журналістики. Заняття 1. Загальна характеристика стандартів новинної журналістики. Міжнародні професійні журналістські стандарти. Декларацією принципів поведінки журналістів. Баланс думок і точок зору. Поняття про незбалансовану подачу інформації. Як досягається баланс думок в новинах. Порушення стандарту балансу. «Фальшивий баланс». Баланс думок і структура журналістського матеріалу. Відмова від коментаря. Стандарт достовірності. Джерела інформації: компетентні; причетні до події; готові відповідати за сказане. Анонімні джерела. Соціальні мережі як джерело інформації. Перевірка джерел інформації. Правила оприлюднення даних соціологічних досліджень. Відокремлення фактів від коментарів. подача фактів, а не журналістських коментарів. Вимоги щодо уникнення журналістами суб'єктивізму. Літ.: [1-4, 6, 8-9].	2
7	Професійні стандарти новинної журналістики. Заняття 2. Точність як наріжний стандарт інформаційної журналістики. Поняття про точність інформації. Робота з цитатами. Точність і чутлива інформація. Повнота представлених фактів. 5W+1H: Who? (Хто?) What? (Що?) When? (Коли?) Where? (Де?) Why? (Чому?) How? (Як?). Поняття про	2

	неповну інформацію. Бекграунд новин й маніпулювання бекграундом. Обмеження стандарту повноти в умовах війни. Оперативність. Суть оперативної подачі інформації. Критерії цінності новини. Особливості подачі новин. Подача ЗМІ будь-якої новини у найближчому (за необхідності – у екстреному) випуску новин. Інформаційна конкуренція в новинній журналістиці. Літ.: [1-4, 6, 8-9].	
8	Основні жанри інформаційної журналістики. Заняття 1. Особливості інформаційних жанрів журналістики. Поняття «жанр». Сформовані жанрові різновиди. Критерії поділу журналістських творів на жанри: об'єкт відображення, мета виступу, широта охоплення дійсності, узагальнення емпіричного матеріалу, мовностилістичні засоби. Класифікація жанрів відповідно до методів пізнання й відображення дійсності. Інформаційні методи відтворення дійсності. Поняття «новина». Правила подачі новинної інформації. Структура фактажної новини. Різновиди політичного інтерв'ю в сучасній газетно-журнальній та телевізійній практиці. Методологічний план роботи над інтерв'ю. Політична анкета як різновид політичного інтерв'ю. Літ.: [1-4, 6, 8-9].	2
9	Основні жанри інформаційної журналістики. Заняття 2. Політичний репортаж як візуалізація політичної події. Основні типологічні ознаки та закони репортажу. Основні етапи роботи над репортажем: підготовка, робота на місці та написання чи монтування самого репортажу. Головні складові репортажу: заголовок, вріз, початок (зачин), завершення. Журналістське розслідування як жанр інформаційної журналістики. Специфіка проведення журналістських розслідувань. Джерела інформації в журналістському розслідуванні. Поняття етики в журналістському розслідуванні. Літ.: [1-4, 6, 8-9].	2
10	Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами. Заняття 1. Перевірка інформації з соціальних мереж. Типові помилки журналістів при роботі з соцмережами. Правила цитування та перевірки джерел. Правила перевірки акаунтів. Літ.: [1-4, 6, 9-10].	2
11	Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами. Заняття 2. Способи та інструменти перевірки фотоматеріалів. Способи перевірки відеоматеріалів. Додаткові інструменти для перевірки інформації з соцмереж. Роль читачів у перевірці інформації. Літ.: [1-4, 6, 9-10].	2
12	Етика в роботі журналіста. Заняття 1. Етичні засади професійного журналіста. Основні принципи та норми етичної діяльності політичних журналістів. Висвітлення інформації про вразливі групи населення. Поняття про мову ворожнечі. Словник коректної лексики. Джинса: політична, іміджева, комерційна. Типові й нетипові ознаки джинси. Літ.: [1-4, 6, 9-10].	2
13	Етика в роботі журналіста. Заняття 2. Висвітлення дітей та підлітків. Інтереси дітей і підлітків і редакційні вимоги. Перевірка інформації, отриманої від дітей. Висвітлення людей з особливими потребами. Висвітлення інших вразливих груп населення. Поняття про гендерний баланс в медіа.	2

	Літ.: [1-4, 6, 9-10].	
14	Особливості висвітлення збройних конфліктів. Заняття 1. Дотримання професійних стандартів й етичних норм при висвітленні збройних конфліктів і бойових дій. Точність інформації і етика при висвітленні конфліктів. Як висвітлювати конфліктно вразливі групи населення. Висвітлення інформації про конфліктно вразливі групи населення: вимушено переміщені особи, мешканці окупованих територій. Літ.: [1-4, 6].	2
15	Особливості висвітлення збройних конфліктів. Заняття 2. Висвітлення протилежної сторони конфлікту. Застереження щодо висвітлення інформації про бойові дії. Літ.: [1-4, 6].	2
16	Юридична відповідальність журналістів і редакцій. Заняття 1. Авторське право та відповідальність за плагіат. Відповідальність за поширення недостовірної інформації. Соціально-правова регламентація діяльності ЗМІ в Україні. Адміністративна відповідальність журналіста відповідно до Адміністративного кодексу України. Цивільна відповідальність журналіста відповідно до Цивільного кодексу України. Кримінальна відповідальність журналіста відповідно до Кримінального кодексу України. Літ.: [1-4, 6].	2
17	Юридична відповідальність журналістів і редакцій. Заняття 2. Обмеження свободи вираження та їхня законодавча регламентація. Доступ до інформації. Права та обов'язки журналістів відповідно до законів «Про інформацію» та «Друковані ЗМІ (пресу) в Україні». Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування політичними журналістами відповідно до вітчизняного законодавства. Порядок доступу до публічної інформації відповідно до чинного законодавства України. Обмеження щодо отримання інформації, які існують в українському законодавстві. Літ.: [1-4, 6].	2
Разом:		34

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Історія інформаційного розвитку суспільства. Методологічні засади теорії інформації. Комунікативні процеси в сучасному суспільстві. Літ.: [1-6].	2
2	Професійні стандарти новинної журналістики. Основні жанри інформаційної журналістики. Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами. Літ.: [1-6].	2
3	Етика в роботі журналіста. Особливості висвітлення збройних конфліктів. Юридична відповідальність журналістів і редакцій. Літ.: [1-6].	2
Разом :		6

3.2.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

№ п/п	Теми та зміст практичних занять	Кількість годин
1	Історія інформаційного розвитку суспільства. 1. Період засобів локальної передачі інформації. 2. Період засобів напівмасової передачі інформації. 3. Період засобів масової передачі інформації. 3.1. Етап друкованих засобів передачі масової інформації. 3.2. Етап електронних засобів передачі масової інформації. 3.3. Етап цифрових засобів передачі масової інформації. Літ.: [5, 11, 14].	2
2	Методологічні засади теорії інформації. 1. Роль інформації в кібернетичній системі. 2. Схема передачі повідомлення. Кодування інформації. 3. Визначення інформації. 4. Основні аксіоми теорії інформації. Літ.: [5, 11, 14].	2
3	Комунікативні процеси в сучасному суспільстві. 1. Поняття комунікативного процесу: зміст етапів і основні характеристики комунікацій. 2. Забезпечення процесу комунікацій. Масова комунікація та сфера її застосування. 3. Зворотний зв'язок і прийняття управлінських рішень як механізм соціального управління. Літ.: [5, 11, 14].	2
4	Професійні стандарти новинної журналістики. 1. Баланс думок і точок зору. 2. Достовірність. 3. Відокремлення фактів від коментарів. 4. Точність. 5. Повнота представлених фактів. 6. Оперативність. Літ.: [1-4, 6, 8-9].	2
5	Основні жанри інформаційної журналістики. 1. Особливості інформаційних жанрів журналістики. 2. Новина. 3. Інтерв'ю. 4. Репортаж. 5. Журналістське розслідування. Літ.: [1-4, 6, 8-9].	2
6	Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами. 1. Верифікація інформації з соціальних мереж. 2. Типові помилки журналістів при роботі з соцмережами. 3. Правила цитування та перевірки джерел. 4. Правила перевірки акаунтів. 6. Способи та інструменти перевірки фото. Способи перевірки відео. 8. Роль читачів у перевірці інформації. Літ.: [1-4, 6, 9-10].	2
7	Етика в роботі журналіста.	2

	1. Етичні засади професійного журналіста. 2. Мова ворожнечі. 3. Джинса. 4. Висвітлення дітей та підлітків. 5. Висвітлення людей з особливими потребами. 6. Висвітлення інших вразливих груп населення. 7. Гендерний баланс в медіа. Літ.: [1-4, 6, 9-10].	
8	Особливості висвітлення збройних конфліктів. 1. Точність інформації і етика при висвітленні конфліктів. 2. Як висвітлювати конфліктно вразливі групи населення. 3. Висвітлення протилежної сторони конфлікту. Літ.: [1-4, 6].	2
9	Юридична відповідальність журналістів і редакцій. 1. Авторське право та відповідальність за плагіат. 2. Відповідальність за поширення недостовірної інформації. 3. Обмеження свободи вираження та їхня законодавча регламентація. 4. Доступ до інформації. Літ.: [1-4, 6].	2
Разом:		16/18*

* По чисельнику – 16 год., по знаменнику – 18 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Історія інформаційного розвитку суспільства. Методологічні засади теорії інформації. Комунікативні процеси в сучасному суспільстві. Професійні стандарти новинної журналістики. Основні жанри інформаційної журналістики. Літ.: [1-6].	2
2	Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами. Етика в роботі журналіста. Особливості висвітлення збройних конфліктів. Юридична відповідальність журналістів і редакцій. Літ.: [1-6].	2
Разом:		4

3.2.3. Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання практичних робіт, виконанні індивідуальних домашніх завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни «Політична журналістика та політична інформація» становить 69 годин. Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);
- опрацювання додаткової літератури при підготовці до практичних занять;
- виконання домашніх практичних завдань;
- виконання індивідуального практичного завдання;
- підготовка до контрольних заходів.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Тема заняття	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Історія інформаційного розвитку суспільства	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
2	Тема 1. Історія інформаційного розвитку суспільства	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Підбір матеріалів, опрацювання літературних джерел для виконання індивідуального практичного завдання.	5
3	Тема 2. Методологічні засади теорії інформації	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх завдань.	5
4	Тема 3. Комунікативні процеси в сучасному суспільстві	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального практичного завдання.	4
5	Тема 3. Комунікативні процеси в сучасному суспільстві	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального практичного завдання.	5
6	Тема 4. Професійні стандарти новинної журналістики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх завдань.	4
7	Тема 4. Професійні стандарти новинної журналістики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх завдань.	5
8	Тема 5. Основні жанри інформаційної журналістики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального практичного завдання.	5
9	Тема 5. Основні жанри інформаційної журналістики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх завдань.	5
10	Тема 6. Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального практичного завдання.	5
11	Тема 6. Верифікація інформації та робота журналіста з соцмережами	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх завдань.	5
12	Тема 7. Етика в роботі	Опрацювання теоретичного матеріалу з	5

	журналіста	Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального практичного завдання.	
13	Тема 7. Етика в роботі журналіста	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх завдань.	5
14	Тема 8. Особливості висвітлення збройних конфліктів	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального практичного завдання.	5
15	Тема 8. Особливості висвітлення збройних конфліктів	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Презентація індивідуального практичного завдання.	5
16	Тема 9. Юридична відповідальність журналістів і редакцій	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх завдань.	5
17	Тема 9. Юридична відповідальність журналістів і редакцій	Опрацювання теоретичного матеріалу, з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
Разом:			69

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти *заочної* форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

4. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних і сучасних методів та технологій. Зокрема під час лекції використовуються методи проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів. Під час практичних занять застосовуються активні та інтерактивні методи навчання, зокрема, дискусії, навчальні ігри (наприклад, «Визнач власну позицію», «Мікрофон», «Дискусія в стилі ток-шоу», «Гра-симуляція» тощо), case study (метод практичних ситуацій), які мають за мету максимально стимулювати пізнавальну активність і самостійність студентів-політологів у сучасному навчальному процесі, що відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників. Студент і викладач постають рівноправними суб'єктами навчання, рефлексують із приводу того, що вони роблять, знають і вміють. Інтерактивне навчання сприяє формуванню відповідних навичок і вмінь, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, вчить студентів бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення.

Під час вивчення дисципліни «Політична журналістика та політична інформація» важливо зосередити увагу на відпрацюванні практичних навичок журналіста, саме тому частина практичних занять проводиться у формі редакційної наради, студенти отримують можливість обговорювати актуальні теми політичного сфери, проводити аналіз поточних політичних подій. Кожен студент виконує роль журналіста, отримує редакційне завдання і виконує його у встановлені терміни, проводиться редакційне обговорення підготовлених матеріалів.

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Поточний контроль проводиться у формах усного та письмового опитувань, домашніх практичних завдань, презентації індивідуального завдання.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку і передбачає оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі поточного контролю (за результатами роботи на практичних заняттях, а також контрольних заходів).

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні види контролю, зокрема: усне та письмове опитування на семінарському занятті, перевірка домашніх практичних завдань, презентація індивідуального завдання. Оцінка на семінарському занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; залучення до дискусій на семінарі. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Індивідуальне практичне завдання	Залік
ВК*: 0,7	0,3	За рейтингом

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль	
Усне опитування	Контрольна робота		Залік	
	Якість виконання	Захист		Індивідуальне практичне завдання
ВК*: 0,2	0,2	0,2	0,4	За рейтингом

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінювання усних та письмових опитувань на практичних заняттях і контрольних робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувача вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Індивідуальне завдання

Протягом семестру студенти виконують індивідуальне завдання (ІЗ) з метою закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань та вмінь, набутих у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Політична журналістика та політична інформація». Конкретна мета індивідуального завдання полягає у залученні студентів до самостійної роботи з фаховою літературою, формування навичок пошуку необхідних джерел і матеріалів, напрацюванні у студентів вміння аналізувати, узагальнювати і робити висновки.

Суть індивідуального завдання полягає у написанні журналістських матеріалів на політичну тематику (політичний репортаж, інтерв'ю, політичний коментар, огляд, стаття,

політичний портрет тощо), важливими складовими є актуальність теми та суспільна значущість. Під час виконання ІЗ студент здійснює пошук джерел інформації та їх літературно-публіцистичну обробку, проявляє аналітичні здібності й авторську майстерність.

Семестровий контроль (залік)

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

7. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Поняття про інформацію. Головні етапи розвитку інформації.
2. Період засобів локальної передачі інформації.
3. Період засобів напівмасової передачі інформації.
4. Період засобів масової передачі інформації.
5. Етап друкованих засобів передачі масової інформації.
6. Етап електронних засобів передачі масової інформації.

7. Етап цифрових засобів передачі масової інформації.
8. Роль інформації в кібернетичній системі.
9. Схема передачі повідомлення. Кодування інформації.
10. Визначення інформації. Основні аксіоми теорії інформації.
11. Поняття комунікативного процесу: зміст етапів і основні характеристики комунікацій.
12. Забезпечення процесу комунікацій. Масова комунікація та сфера її застосування.
13. Зворотний зв'язок і прийняття управлінських рішень як механізм соціального управління.
14. Масова інформація, її головні ознаки.
15. ЗМІ як автономний політичний інститут: функції інформування, соціалізації, артикуляції.
16. Політична журналістика як професійна діяльність. Споживач політичної інформації.
17. Ефективність, дієвість, відповідальність політичного журналіста в сучасних умовах.
18. Обмеження функціонування політичної журналістики: відрита і прихована цензура.
19. Самоцензура як запорука громадської відповідальності політичного журналіста.
20. Права та обов'язки журналістів відповідно до Законів України «Про інформацію» та «Друковані ЗМІ (пресу) в Україні».
21. Захист інформаційного джерела: європейська та українська практика.
22. Політична інформація: загрози та відповідальність політичного журналіста під час її збору й трансляції.
23. Баланс між правами журналістів на свободу слова й інформації та їх відповідальністю.
24. Зasadничі цінності професійних та етичних стандартів діяльності ЗМІ: загальна характеристика.
25. Правдивість і точність як стандарти фахової діяльності.
26. Безсторонність і багатоманітність точок зору в новинній журналістиці.
27. Методи і правила роботи у ситуації «Репортер на місці події».
28. Зміст понять «авторитетні джерела», «офіційні джерела», «поінформовані джерела», «анонімні джерела».
29. Правила оприлюднення даних соціологічних досліджень.
30. Суть збалансованої подачі інформації. Вимоги щодо збалансованої подачі інформації.
31. Висвітлення зібрань та акцій протестів.
32. Відокремлення фактів від оцінок і коментарів. Коментарі й оцінки у авторських програмах.
33. Суть повноти подачі інформації та основний зміст новини.
34. Чинники, які визначають маніпулятивний характер політичної журналістики.
35. Поняття «політичний плюралізм» та «політична заангажованість».
36. Політична, громадська, професійна, творча відповідальність політичного журналіста.
37. Репутація політичного журналіста як основа неупередженості, повноти, об'єктивності його професійної діяльності.
38. Особливості верифікації інформації з соціальних мереж.
39. Типові помилки журналістів при роботі з соцмережами.
40. Правила цитування та перевірки джерел. Правила перевірки аккаунтів.
41. Інструменти перевірки інформації з соціальних мереж.
42. Способи та інструменти перевірки фото.
43. Способи та інструменти перевірки відео.
44. Роль читачів у перевірці інформації.
45. Аргументація в політичній журналістиці. Групи логічних аргументів.
46. Функції ЗМІ в політично-інформаційному процесі.

47. Форми політичної журналістики. Загальна характеристика.
48. Короткі жанри політичної проблематики, їх характеристика та призначення.
49. Політична цитата та політична анкета: функціональне призначення жанрів.
50. Політичний репортаж: засоби візуалізації політичної події.
51. Універсальне визначення жанру «політичний портрет». Класифікація політичних портретів.
52. Етичні засади професійного журналіста.
53. Джинса: особливості прихованої політичної реклами.
54. Специфіка висвітлення ЗМІ дітей та підлітків.
55. Специфіка висвітлення ЗМІ людей з особливими потребами.
56. Специфіка висвітлення ЗМІ інформації про конфліктно вразливі групи населення.
57. Специфіка висвітлення ЗМІ інформації про протилежну сторону конфлікту.
58. Особливості висвітлення збройних конфліктів.
59. Дотримання гендерного балансу в медіа.
60. Відповідальність за поширення недостовірної інформації.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Політична журналістика та політична інформація» в достатній кількості забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання Moodle.

Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6790>.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Голуб О. Медіакомпас : путівник журналіста. Практичний посібник. Київ : ТОВ «СОФІЯ-А», 2016. 184 с.
2. Гриценко О. Основи теорії міжнародної журналістики / О. Гриценко, Г. Кривошея, В. Шкляр. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. 304 с.
3. Дуцик Д. Політична журналістика / Д. Дуцик. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. 138 с.
4. Москаленко А.З. Теорія журналістики : Навч. посібник / А.З. Москаленко. Київ : Екс. об., 2002. 334 с.
5. Партико З.В. Теорія масової інформації та комунікації : Навчальний посібник / З.В. Партико. Львів, 2008. 309 с.
6. Політична проблематика ЗМІ: Хрестоматія політичного портрета / Упор., автор науково-методичного супроводу Воронова М.Ю. Київ : «Промінь», 2011. 200 с.

Додаткова

7. Абетка політична. Засоби масової інформації і політика: навчальний посібник. За наук. ред. О.В. Радченка; Редактор-упорядник М.Д. Городок, [автори-упоряд. С.В. Герасимчук, М.Д. Городок, Ю.В. Микитюк]; Вид. 11-е, доп. і перероб. Київ: Вид-во «Березовська», 2016. 48 с.
8. Вайшенберг З. Новинна журналістика : Навчальний посібник / За заг. ред. В.Ф.Іванова. Київ : Академія української преси, 2004. 262 с.
9. Засоби масової інформації : професійні стандарти, етика та законодавчі норми [Текст] / Ред. : Т. Петрів, А. Сафаров, В. Сюмар та ін. Київ : Нічлава, 2006. 100 с.
10. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів : ПАІС, 2000. 180 с.
11. Квіт С. Масові комунікації: Підручник / С. Квіт. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 206 с.

12. Крос К. Політичні комунікації і висвітлення новин у демократичних суспільствах: перспективи конкуренції / К. Крос, Р. Гакет. Київ : Основи, 2000. 142 с.
13. Публіцистика. Масова комунікація: Медіа-енциклопедія / За заг. ред. В.Ф.Іванова. Київ : Академія Української Преси, Центр вільної преси, 2007. 780 с.
14. Соснін О.В. Комунікативна парадигма суспільного розвитку : навч. посіб. / О.В. Соснін, А.М. Михненко, Л.В. Литвинова. К. : НАДУ, 2011. 220 с.
15. Штромайер Г. Політика і мас-медіа / Г. Штромайер. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 303 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету.
Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.